

JANOV u Hřenska

OBSAH:

1.CHRONOLOGIE	str.2-3
2.NÁZVY MÍST	str.4
3.VÝZNAMNÉ STAVBY	str.4
4.POČTY OBYVATEL a DOMŮ	str.5
5.ŽIVNOSTI	str.5
6.POMNÍK OBĚTEM I.SVĚTOVÉ VÁLKY	str.6
7.HLÁŠENÍ PŘÍCHOZÍCH DO JANOVA	str.7
8.PŘEHLED TÉMAT	str.7
8A.STAVEBNÍ PAMÁTKY	str.7-9
8B.PŘÍRODNÍ ZAJÍMAVOSTI	str.10-11
8C.VÝZNAMNÍ OBYVATELÉ a RYCHTÁŘI	str.11-12
8D.ČINNOSTI	str.12-14

1. CHRONOLOGIE

7.stol	Lidé do prostoru Českého Švýcarska pronikali již na začátku 7.stol. (viz Sámó-Slované) a je mylné, že toto území nebylo v uvedené době ještě osídlené - dokládá svými nálezy drážďanský historik prof.Dr.A.Meicheh
920	Kníže Václav I. označil řeku Vltavu a Labe za „svobodnou silnici na vodě“ byla to první legislativní úprava plavby na českých řekách
998	Děčín byl sídlem župana s hranicemi na levém břehu Labe až ke Königsteinu a na pravém včetně Postelwitz
1057	Nejstarší zachovaný písemný text Litoměřický akt uvádí, že na Labi jsou již diferencované typy plavidel, převážně pro dopravu soli
1088	Přes Janov táhnou vojska českého krále Vratislava II., který chce znovu dobýt Míšeň to se mu podaří, ale pod správou město nedostane
1300	Je pravděpodobné, že Jan I. z Michalovic s bratrem Benešem z Michalovic založili současně obec Meznou i Janov. Jan I. patřil k oblíbencům českého krále Václava II. a proslul jako skvělý účastník rytířských turnajů jak v Čechách, tak i po celé Evropě. Jeho hrdinské činy zvětšil ve své básní známý minnesenger Ulrich z Freiberga. Jan I. z Michalovic zemřel před r.1306. Obec Janov je pojmenována po něm.
1410	Janov údajně patřil k hradu Schauensteinu/Šaunštejnu u Vysoké Lípy – před r.1410 údajně k hradu Ostrý u Františkova
1429	Husité vyrazili v pěti proudech do Saska, jeden z proudů vedl přes Janov do Bad Schandau - na událost je v lázeňském městě stále udržovaná památka. Sasko důkladně vyplenili, včetně zpusťování Drážďan - byla to odplata za neustálé výboje Sasů na česká území
1446	První písemná připomínka místa Jansdorff je z doby výbojů z hradu Ostrý - viz prof. Vlad. Šmilauer, potvrzuje, že obec Janov byla pojmenována podle Jana I. z Michalovic – Janov se nachází opět pod správou hradu Ostrý
1554	Na děčínsku byla stanovena výše trestů za rvačky - polovina se musela zaplatit obci a polovina vrchnosti Otevřená rána: 30 Grošů - Modřina: 20 Grošů - Boule: 20 Grošů
1583	Zřízena kovárna - obec měla 16 domů
1605	Obec zastavena pražskému měšťanovi Křištofovi Wintrovi z Polehrad - osobní přítel Rudolfa II., císař Kašpara Wintera nobilitoval listinou vydanou v Praze 29.12.1590 predikátem z Polehrad. Důvodem bylo, že Ant. Salhausen usiloval o spojení všech majetků Salhausenů, ale zcelováním a nákladným způsobem života spolu s neúrodou se tak zadlužil, že majetek Janova i Hřenska musel zastavit
1614	Radislav Kinský koupil Českou Kamenici a Benešov
1623	Dohoda mezi Clary-Aldringeny a Kinskými, že mohou na území Clary-Aldringenů Kinští plavit dříví jak v Janovském potoku, tak i v Suché Kamenici – ve smlouvě bylo také uvedeno na jakých místech a kdy se mohly stavět rozebíratelné hráze pro zadržování vody
1632	Tkalcovská jeskyně - příběh
1634	Janov s Hřenskem obsazen saským vojskem - velitelem saských mušketýrů byl plukovník Sebastian Kossetzky V Chebu spolu s Valdštejnem byl zavražděn i Vilém Kinský - na vraždě se velkou měrou podílel generál Jan Aldringen Zkonfiskovaný majetek Kinských daroval císař gen. Janovi Aldringenovi - jednalo se o panství Bynovec spolu se šesti obcemi včetně Janova Majiteli obce, po dohodě, byli opět Kinští, přestože Janov ležel uprostřed bynoveckého panství Clary-Aldringenů Obec patřila k panství Česká Kamenice, to je rodině Kinských, ti byli majiteli až do r.1945 tj. předlouhých 311let
1636	Generál Jan Aldringen padl ve 30-ti leté válce v Bitvě u Landshutu – to je ten, co se podílel na zavraždění Kinského a Valdštejna
1654	Obec se nazývala Jonasderfl
1669	Z Janova odešlo/uteklo 11 rodin, přibližně 50 lidí – důvod náboženství – odešli za protestanstvím do Saska
1705	Pomník Johanky Schubertové
1705	Boží umučení u silnice směr Růžová - pravděpodobně vzpomínka na tragickou událost Johanky Schubertové
1705	Kaple u hlavní silnice ze Hřenska do Janova: rychtář Seidel nechal 17.07. vytesat spodní část - vrchní část později doplnil J. Ch. Hiebel
1719	V této době byli Kinští třetí nejbohatší šlechtickou rodinou v Čechách - po Schwarzenbergovi a Černínovi
1720	Školní vyučování v domě čp.8
1729	Katastrální kámen KK 297 1729/1784 z královského měření
1737	Kaple u hlavní silnice ze Hřenska do Janova: doplněna o vrchní část od Johana Christopha Hiebela
1748	Vyučování Antona Griessela v budově čp.82
1754	Tereziánský lesní patent obsahoval zákaz podeje dřeva do Saska, nerespektováno, lidé z obce bohatli a s nimi i obec
1756	Chorvatské vojenské oddíly dobývaly děčínská města
1773	Clar postavil dům čp.2
1774	Josef II. zavedl povinnou školní docházku, školy byly v budově farnosti, ředitelé byli faráři - Janov nařízení předstihl o 55 let
1757	Trám v kapli sv. Jana Křtitele - podle tvrzení p.Kabůrka, který prováděl opravu kaple - na jednom z trámů našel uvedený letopočet
1780	1780-1790 Velká spotřeba dřeva na stavby opevnění podél řeky Ohře včetně Terezína, dřevo bylo po Labi splavováno až z Poděbrad a Pardubic. Důvodem je vznikající požadavek na dřevo jako palivo pro výrobu střešních tašek, vápna a cihel - viz nařízení saského kurfiřta
1779	Do Hřenska přes Janov přijel 22.09. Josef II. pronesl slib: nechám vám zde postavit kostel jako je ve Svatém Mořici, tak moc vás mám rád
1783	Narodil se nejstarší občan obce Florian Jaeger 1783 – 20.05.1881 98 let
1786	Ve Hřensku postaven kostel Jana Nepomuckého, ke kterému za účasti litoměřického biskupa v r.1779, dal podnět Josef II. - a tak už se janovští nemuseli s hřenskými dělit o místa v kostelních lavicích v Arnolticích a mohli se tak na volných místech pěkně rozvalovat
1789	Dvorní dekret nařizoval, že podmínkou sňatku v Janově je vysazení několika ovocných stromů - tradice se zachovala až do II.sv.války
1800	V Janově pouze jen jeden sňatek v roce
1805	Mezi dubnem a červencem v obci na epidemii zemřelo 20 dětí
1809	Karel Jos. Clary-Aldringen, na základě rozkazu gen.Neiperga (milénec manželky Napoleona), zřídil ze svých obcí prapor dobrovolníků, kterému i velel. Od 28.06. hranici se saským královstvím začalo hlídat vojsko - přes Labe natažený řetěz, uprostřed ponton s ohněm
1810	Otevřena škola v č.p.81 na pozemku Ignaze Clara - příspěvek 1000,- zl. od Ferdinanda Kinského
1813	Obec musela odevzdávat chorvatským, ruským a pruským vojákům jídlo a víno. Jednalo se o vojáky protinapoleonské koalice, kteří byli utábořeni v okolí Bynoveckého zámku. Současně ještě stačili kšeftovat s francouzskými vojáky v Sasku- viz pašeráci v Suché Kamenici

1814	Narozen Alois Richter 1814 – 06.10.1900 Po Bitvě Národů byli z okolí Lipska na lodích do vnitrozemí přepravováni vojáci spojenců - zemřeli se vykládali a pohřbívali u břehů Labe
1815	Napoleon je poražen a až dosud neexistovaly žádné mezinárodní plavební smlouvy. Změnu přinesl až Vídeňský kongres, který zavedl pro obchodní lodě svobodu na mezinárodních řekách. Byla vydána Labská plavební akta, která po celém Labi až k moři zrušila stávající celní povinnost, namísto toho byla zavedena jednotná platba za každou loď. Plavbu nyní mohl provozovat každý, kdo získal průkaz způsobilosti a měl příhodné plavidlo - jednalo se o dobu, kdy lodě z vnitrozemí přebírali i muži z Janova, aby s nimi pokračovali dál po proudu až k moři. Výhodou těchto posádek byla také znalost němčiny, která majiteli lodí z vnitrozemí usnadňovala prodej nákladu po cestě.
1820	Z Drážďan do Litoměřic byla na levém břehu Labe zbudována dlážděná vlečná stezka, která umožnila lidský vlek nahradit koňským. Podle velikosti lodě a nákladu loď táhlo 6-12 mužů vždy určitý úsek, pak se skupiny střídaly, je pravděpodobné, že zde pracovali i muži z Janova
1829	Narozen Ignaz Clar 1829-1905 - nejdéle sloužící radní v Janově, ve funkci byl nepřetržitě 25let
1837	Založena kronika Janova 1837-1944 - doplněna zpětně i od r. 1715 (několik stran) založil ji František Václav Richter +18.07.1876
1844	Postaven mlýn u rybníka - po ukončení provozu v r.1905 byl z mlýna odstraněn mlecí mechanismus a vnitřek byl přebudován na bydlení. V mlýně byly i nájemní byty. Posledním majitelem byl Max Hartman, který společně s nájemníky byl německé národnosti odsunut z Čech.
1845	Děčínsko zasáhly velké záplavy - 8.dubna janovští občané pomáhali zatopenému Hřensku uklízet obec a 20.4. se už sloužila v kostele mše
1850	Založena osada Hájenky
1851	Otevřena trať z Prahy do Drážďan se zastávkou v Dolním Žlebu a Schmilce s celodenním provozem přívozu
1858	Začala se stavět silnice Hřensko - Mezní Louka - Vysoká Lípa, stavba byla ukončena v r.1863 tj. za 5let
1866	Ochranná zeď u Janovského potoka
1868	V Dolním Žlebu bylo nádraží rozšířeno o druhou kolej (nákladní), která umožnila odstavení železničního vozu na dobu k nakládce a vykládce
1868	Nejvíce narozených dětí v roce v Janově: 52 dětí
1871	Ve Hřensku byla zřízena pošta, poštovní cesta z Hřenska do Děčína vedla přes Janov Otevřena nová škola v č.p. 190 učitel Jos. Stelzig z Bynovce (stavěla se od 1869-1871)
1875	Nejvíce uzavřených sňatků v obci: 23x
1876	Most v Dolině - Horní LR1876 Ve Hřensku zřízen telegraf - vedl do Děčína přes Janov
1879	Kamenná lavice Alois Richter 1879 Založen Horský spolek - měl 92 členů, předseda Anton Clar dal podnět k výstavbě stezek v Suché Kamenici a v Kamenici
1880	Z iniciativy Hasičského spolku vznikl divadelní ochotnický spolek, který zde působil až do r.1920
1881	- zemřel nejstarší občan Janova Florián Jaeger 20.05.1881 v 98 letech - otevřen Výhledový pavilon na Janovském vrchu
1884	Dostavěna silnice Hřensko - Janov
1886	Začala pravidelná každodenní poštovní obslužnost Janova - poštovní vůz s koňským spřežením umožňoval i přepravu osob do Děčína
1888	Velká povodeň smetla most přes Janovský potok/Erbisbach
1889	Anton Clar s Horským spolkem zprovoznil Dolní/Tichou/Đurišovou/Edmundovu soutěsku - jedno místo a čtyři pojmenování v ČR běžné
1894	Založen obecní hřbitov - do té doby se pohřbívalo v Arnolticích
1899	Most v Dolině-Dolní JK 1899
1900	Od tohoto roku je v obci provozována Trojtrídka až do r.1945
1905	Větrný mlýn z r.1844 ukončil provoz
1906	Janovské archívni záznamy od r.1562 shořely při požáru farního úřadu v Arnolticích
1908	-Oslavy 60 výročí vlády císaře Františka I. -Lavice Císařská u Hájenek -Vysázení stromů v Jubilejním háji/Císařském lese -Vysázení stromů u domu pana Josefa Uhmanna čp.194 - pojmenovaná Císařská stráž
1910	V Janově žilo 1 213 obyvatel 2x více než ve Hřensku - v porovnání patřila k těm větším obcím
1917	Zemřel Franz Clar radní 04.04.1844 – 09.05.1917 na jeho počest je na Clarsbergu do skalního bloku zatesána deska s jeho jménem
1923	Začala elektrifikace obce ukončena v r.1925
1925	Byla zavedena autobusová doprava z Děčína přes Růžovou a Janov do Hřenska
1926	Narodila se nejstarší žena obce M.Uhlířová 01.01.1926
1927	Obec měla 5 hospod
1929	Vysvěcen pomník 16.06.1929 43 obyvatelům Janova, kteří padli v I.sv.válce - kapli navrhl janovský rodák, podmokelský stavitel Franz Jäger
1930	-Janov má 962 obyvatel z toho 949 Němců, 6 Čechů a 7 jiné národnosti - Hájenky 5 domů s 21 obyvateli. Farně patřil k Arnolticím -Pozemková reforma: zábory větších území do státního celku - zbytek převzal stát až po r. 1945 a zcela dokončil po r. 1948.
1933	Vyhlášena územní ochrana přírody v oblastech Edmundova soutěska, Pravčická brána a Tiské stěny
1937	30.10 sobota: zkolaudován první bunkr v podúseku O1 pod poř. číslem 16 v provedení A-160, je u vodárny – zalomený, jeden střelec je výš
1938	03.06. předán poslední bunkr v podúseku O1 - jedná se o bunkr č.1 v provedení A-160, nachází se v Labské Stráni
1938	Po 30.září museli Janov opustit všichni čs. statní zaměstnanci včetně českých obyvatel, Janov byl připojen k Říši
1944	Požadavek zasláný do Děčína zást. žup. ved. H. Neuburgovi o zřízení ukrytu pro 820 obyvatel Janova
1945	15.01. do Janova přijmuto a ubytováno u místních obyvatel: 61 uprchlíků viz.tab 01.02. do Janova přijmuto a ubytováno u místních obyvatel: 73 uprchlíků viz. tab
1945	Letopočet na Císařské lavici ES + FP 1945 možný pozůstatek podobného příběhu jako se udál v Malinovém dole

2. NÁZVY MÍST

Abend Seite: v místě kde stojí mlýn
Arbschboche: v údolí potoka pod Bušerandou
Bielleite
Buschrand/Bušeranda - česky Na okraji lesa.
Císařská stráž: u Bumbálky
Císařský les/Jubilejní háj dtto Erbischovy borovice
Dlouhý důl - severně
Drängsteen
Finkenflug
Fünf Linden
Genslichte
Gmeene
Gmeenleite
Heedhübl
Heidhübel
Hinterdorff: směr Hřensko
Hörnel
Knižecí důl: severozápadní část
Kuttelburg/Hájenky
Lössboden: jižní část
Lotterweg
Morgenseite

Niederdorf: směr Arnoltice
Pfadplon
Pfaffengrund /za Sandgrabenem k Vypit'áku
Pfüzzen
Quirre
Sandgraben
Scheibrand
Schinderhorn
Sommerseite
Stimmerseite
Streckwaag
Streckwald
Wolfsteig
Treebe
Triangel
Tschurra
Vrch Písečný/Sandhübel 310 m n.m.
Vrch Pölichsbereg//Clarsberg/Janovský 341 m n.m.
Weidengründel
Winterseite
Wolfsteig
Ziegenhimmel

VODNÍ PRAMENY

Dorfbrunnen
Andreasborn
Lochborn
Büschelborn

NEJVYŠŠÍ MÍSTO

Janovský vrch 341m.n.m.

NEJNIŽŠÍ MÍSTO

Janovský potok 208m n.m.

- ▶ Osada Hájenky/Kuttelburg byla založena v r.1850 celkem s pěti domy
- ▶ Název údajně vznikl z toho, že první dům byl postaven z pováleného/volně nalezeného pískovce
- ▶ Hostinec Auf der Kuttelburg z r.1927 č.p.201 majitel G.Kleinpeter

3. VÝZNAMNÉ STAVBY

1720	školní vyučování probíhalo v čp.8
1748	škola vyučující Anton Griessel čp.82
1833	škola vyučující Franz Dominka
1871 01.května	škola otevřena dvoutřídkou učitel Jos. Stelzig z Bynovce
1900-1945	škola otevřena trojtřídkou

Knihovna	knihovna byla v rychtářském domě a čítala přibližně 1000 svazků knih
Muzeum	muzeum se nacházelo v rychtářském domě čp.1- jednalo se o Košíkářské muzeum Ignaze Hankeho
Výhledový pavion	vybudován r.1881 na Clarsbergu s promenádou pod golfovým hřištěm – místo, kde se konaly slavnosti
Hřbitov	zprovozněn r.1890 nebo 1894, r.1929 zbudován památník 43 zemřelým občanům Janova, kteří padli v I.sv. válce
Rozhledna	zprovozněna 2013 prosinec - výška 40m, vyhlídka ve 30m vede k ní 162 schodů – investice firmy Vodafon
Sv.Hubert	První dům od Hřenska, zde byli ubytováni vojáci co strážili opevnění O1

čp.1	sídlo rychtářství obce
čp.2	postavili v r.1773 Clarové pozdější majitel Ignaz Richter nar.1794 Janov-houslový virtuos v Drážďanské akademii a Petrohradské opeře
čp.5	Richter Karl hostinský v Grüner Baum hostinec s divadelním sálem
čp.8	v domě probíhalo první školní vyučování v r.1720
čp.10	zde se narodil i zemřel vzpomínaný Alois Richter 1814 - 1900
čp.31	Franz Josef Clar získal selský dvůr už asi v r.1790 - v r.1941 byl majitel sedlák Max. Clar
čp.53	majitel Hutbauer
čp.57	vila Jäger
čp.58	Itze Emil hostinský Zur Gemütlichkeit s menším divadelním sálem
čp.78	v domě žil Ignaz Richter houslový virtuos nar. v r.1794 - vlastník i domu čp.2
čp.80	zde bydlel v r.1894 Franz Jäger děčínský stavitel autor památníku na hřbitově
čp.81	v r.1810 byla v budově otevřena škola v postavena na pozemku Ignaze Clara - Ferdinand Kinský přispěl 1000,-zl
čp.82	budova, kde se poprvé začalo vyučovat v r.1748 - vyučujícím byl Anton Griessel
čp.88	nejstarší stavba v Janově dokončena před r. 1618 – památkově chráněná stavba
čp.126	památkově chráněná stavba směr k vodárně postavený asi v r.1796
čp.131	Penzion E. Stelziga
čp.190	V budově byla otevřena nová škola - učitel Jos. Stelzig z Bynovce (stavěla se od 1869-1871)
čp.194	Obchod a opravná hodin Josefa Uhmanna - dnes Bumbálka, stráni u domu se říkalo Císařská stráž - r.1908 zde starosta Franz Clar nechal na počest šedesáti let vládnutí Františka Josefa vysázet stromy
čp.201	Hájenky - Kleinpeter Edmund hostinský Auf der Kuttelburg
čp.206	Hicke Emilie - hostinská Stadt Dresden - dnes U Růžek
čp.225	Penzion J.Schmidta - povoláním učitel odborných předmětů

4. POČTY OBYVATEL a DOMŮ

rok	domy	obyvatelé
1583	16	-
1621	43	-
1654	37	-
1669	63	284
1680	38	-
1722	54	-
1787	97	-
1800	125	721
1833	139	852
1843	171	-
1869	189	1124
1880	200	1205
1890	203	1177
1900	209	1147

rok	domy	obyvatelé
1910	214	1213
1921	214	998
1930	214	962
1939	214	921
1945	-	820
1950	189	361
1961	84	295
1980	53	163
1991	46	116
2001	184	185
2011	191	289
2016	-	345

5. ŽIVNOSTI 1927 - 1937

Beutel Otto	Krejčí
Büchse Edmund	Kovář
Büchse Josef	Kovář
Clar Maximilian	Zemědělec velkoobchod se dřevem
Clar Maximilian	Hostinský čp.31 (dnes Golf)
Dienebier Franz	Pokrývač
Dinnebier Josef	Truhlář
Ettrich Klemens	Krejčí
Fellinghauer Alois	Holič
Guth Emil	Zemědělec
Hanke Franz	Obuvník
Hicke Emilie	Hostinská čp.206 Stadt Dresden-dnes U Růženky
Itze Emil	Hostinský čp.58 Zur Gemütlichkeit s divadel. sálem
Itze Franz	Stavitel
Jäger Emil	Obchod smíšené zboží
Jäger Emil	Zemědělec
Jäger Florian a Jäger S.	Obuvník
Jäger Karl	Krejčí
Kleinpeter Edmund	Hostinský čp.201 Auf der Kuttelburg
Kleinpeter Hugo	Obuvník
Kretschmer Franz	Truhlář
Reichel Anna	Obchod smíšený zboží
Richter Franz	Zemědělec
Richter Franz W.	Obchod smíšené zboží
Richter Franz W.	Obuvník
Richter Karl	Hostinský čp.5 Grüner Baum s divad. sálem
Richter Karl	Řezník
Richter Wilhelm	Výrobce likéru
Schubert Emil	Obchod smíšené zboží
Schubert Emil	Pekař
Schubert Franz Josef	Truhlář
Uhmann Josef	Hodinář
Uhmann Josef	Hostinský čp.19 Zur Eiche
Uhmann Josef	Obchod smíšené zboží
Weigel Ignaz	Kůže-obchod

Hodinář	Uhmann Josef
Holič	Fellinghauer Alois
Hostinský	Kleinpeter Edmund
Hostinský čp.31 (dnes Golf)	Clar Maximilian
Hostinský čp.19 ZUR EICHE	Uhmann Josef
Hostinská čp.206 DRESDEN-dnes U Růženky	Hicke Emilie
Hostinský čp.5 Grüner Baum s divadelním sálem	Richter Karl
Hostinský čp.58 Zur Gemütlichkeit s divadel.sálem	Itze Emil
Kovář	Büchse Edmund
Kovář	Büchse Josef
Krejčí	Beutel Otto
Krejčí	Ettrich Klemens
Krejčí	Jäger Karl
Kůže-obchod	Weigel Ignaz
Výrobce likéru	Richter Wilhelm
Obchod smíšené zboží	Jäger Emil
Obchod smíšené zboží	Reichel Anna
Obchod smíšené zboží	Richter Franz W.
Obchod smíšené zboží	Schubert Emil
Obchod smíšené zboží	Uhmann Josef
Obuvník	Hanke Franz
Obuvník	Jäger Florian a Jäger S.
Obuvník	Kleinpeter Hugo
Obuvník	Richter Franz W.
Pekař	Schubert Emil
Pokrývač	Dienebier Franz
Řezník	Richter Karl
Stavitel	Itze Franz
Truhlář	Dinnebier Josef
Truhlář	Kretschmer Franz
Truhlář	Schubert Franz Josef
Zemědělec	Clar Maximilian
Zemědělec	Guth Emil
Zemědělec	Jäger Emil
Zemědělec	Richter Franz

6. POMNÍK OBĚTEM I.SVĚTOVÉ VÁLKY

Bautel Karl	44let	03.10.1872	19.01.1916
Beutel Wilhelm	18let	16.01.1900	nedoloženo
Dittrich Franz	22let	02.10.1886	09.03.1919
Dittrich Konstantin	44let	08.10.1874	nedoloženo
Dittrich Wilhelm	34let	06.12.1884	15.06.1918
Grasse Franz Josef	34let	27.04.1881	18.05.1915
Grießel Franz	31let	02.01.1887	nedoloženo
Guth Josef	19let	28.08.1897	23.12.1916
Guth Max Florian	19let	30.04.1896	22.07.1915
Hanke Josef	20let	26.09.1894	29.08.1914
Hanke Wilhelm	21let	26.09.1894	1915/červenec
Itze Friedrich	33let	10.05.1885	nedoloženo
Jäger Emil	27let	13.05.1881	06.07.1918
Jäger Emil	25let	24.12.1893	nedoloženo
Jäger Josef	20let	20.02.1895	11.08.1915
Jäger Reinhold	46let	22.05.1871	18.12.1917
John Gustav	31let	27.05.1887	15.06.1918
Kleinpeter Franz	46let	25.04.1872	nedoloženo
Kleinpeter Heinrich	32let	08.09.1886	nedoloženo
Kleinpeter Max	18let	12.04.1898	05.11.1916
Klügel Julius	33let	22.08.1885	nedoloženo
Kratina Friedrich	30let	09.08.1888	nedoloženo
Mitscherling Wilhelm	32let	05.02.1883	26.07.1915
Neisse Josef	40let	04.05.1875	1915/listopad
Porsche Wilhelm	43let	07.12.1875	nedoloženo
Reichel Emil	27let	15.10.1891	nedoloženo
Richter Franz	33let	21.02.1883	11.02.1916
Richter Franz	24let	11.02.1894	02.04.1918
Richter Josef	28let	08.01.1890	nedoloženo
Richter Karl	28let	10.05.1890	nedoloženo
Richter Karl Max	21let	12.03.1895	28.07.1916
Richter Konstantin	29let	02.06.1889	nedoloženo
Richter Wilhelm	30let	19.09.1884	22.08.1914
Richter Wilhelm	32let	12.02.1886	nedoloženo
Rittig Franz	35let	13.10.1883	nedoloženo
Rittig Franz	40let	10.08.1875	13.10.1915
Scherze Karl	24let	12.10.1891	29.03.1915
Stelzig Wilhelm	31let	10.09.1883	08.10.1914
Turnovsky Wenzel	28let	20.06.1890	nedoloženo
Uhmann Franz	34let	08.09.1881	22.07.1915
Uhmann Hermann	20let	05.12.1898	05.07.1918
Uhmann Wilhelm	32let	26.02.1886	nedoloženo
Ullrich Josef	19let	05.03.1896	07.07.1915

- ▶ jména 43 občanů Janova, kteří padli v I.světové válce
- ▶ jména dle databáze CEVH
- ▶ vysvěcen 16.06.1929
- ▶ na podlaze kaple je pískovcový kámen s vytesaným křížem
- ▶ nedoloženo: nebylo zjištěno místo, kde voják z Janova padl - nevrátil se z války, usoudilo se, že padl
- ▶ autorem návrhu je podmokelský stavitel, janovský rodák Franz Jäger
- ▶ z II.světové války se nevrátilo 38 občanů Janova

7. HLÁŠENÍ PŘÍCHOZÍCH DO JANOVA v r.1945

01.11.1944			15.01.1945			01.02.1945			15.02.1945		
Říšťí Němci	Etničťí Němci	Cizí národnosti	Říšťí Němci	Etničťí Němci	Cizí národnosti	Říšťí Němci	Etničťí Němci	Cizí národnosti	Říšťí Němci	Etničťí Němci	Cizí národnosti
58	0	9	61	0	19	73	0	18	?	?	?
celkem 67 lidí			celkem 80 lidí			celkem 91 lidí			?		

- ▶ Pravidelná hlášení zasílané župnímu zást. Hermannovi Neuburgovi o počtu příchozích do Janova - obec měla v r.1945 820 obyvatel
- ▶ Místní obyvatelé měli povinnost příchozí ubytovat v jejich domě

8. PŘEHLED TÉMAT

A./STAVEBNÍ PAMÁTKY:	B./PŘÍRODNÍ ZAJÍMAVOSTI:	C./OSOBNOSTI:	D./ ČINNOSTI
Boží umučení směr Arnoltice	Důl Hluboký	Clar	Bedna od whisky
Boží umučení směr Růžová	Důl Písečný	Clary-Aldringen	Církev
Boží umučení v Janově	Důl Dlouhý	Kinský	Doprava
Historický směrník Elbbloss	Potok Písečný	Richter	Kronika
Kaple Jana Křtitele	Potok Janovský	Rychtář	Turistické cesty
Katastrální kameny	Převís Tkalcovská jeskyně		Janovský trhák
Lavice A.Richter	Převisy Janovské		Knihovna - wifi
Lavice Císařská	Rybničky - nádrže		Kronika
Lavice Clarova	Skluž Elbbloss		Muzeum
Most na hlavní silnici	Skluž Soldatenbloss		Pašeráci
Most v Dolině 1876	Skluž Sackbloss		Petanque
Most v Dolině 1899	Vrch Písečný		Rozhledna
Most v Písečné rokli	Vrch Janovský		Sázení stromů
Opěrné zdi 1866	Vyhlička Elisalex		
Pomník A.Richter	Vyhlička Janovská		
Pomník J.Schubertové	Vyhlička Sebastian		
Pomník I.světové války			
Socha dětí u OÚ			
Soustava opevnění z bunkrů			
Větrný mlýn 1844			

8A. STAVEBNÍ PAMÁTKY

LAVICE ALOISE RICHTERA

Steinbank, kamenná lavice nebo také lavice Aloise Richtera. Nachází se asi 1,5km severozápadním směrem od nejvyššího vrcholu Janova Clarsbergu, dříve Pölichbergu 341 m. n. m. a dnes Janovského vrchu. Pod vrchem je cesta, která vede směrem k Písečné rokli, v jedné její části se nacházejí katastrální kameny s čísly 299 – 302 a několik metrů za nimi již lavici můžeme zahlédnout. Lavice je poskládána z pravoúhlých pískovcových kvádrů zasazených do břehu cesty s výhledem na protější Matz-Seidelovy stěny. Letopočet 1879 s iniciály AR, které je v kameni nad lavicí vytesán patří Aloisi Richterovi, který v té době a v těchto místech byl hajným. Letopočet 1879 zaznamenává rok dosažení jeho 65 let života.

LAVICE CÍSAŘSKÁ

Lavice se nachází pod turistickou značenou cestou ve směru na Hájenky. Je zhotovena z opracovaných pískovcových kvádrů a překladů, na jejíž čelní části je letopočet 1848-1908. Na horní části se nacházejí ještě dva doplněné monogramy z r.1945. Lavici nechali zhotovit na počest šedesátého výročí vlády císaře Františka Josefa I. janovští bratři Franz (rychtář) a Max Clarové. Jak byla slavnost velkolepá a o jak významnou oslavu se jednalo, svědčí i vysázení stromků janovskými dětmi v okolí lavice. Místo následně pojmenovali Jubilejním hájem nebo se také nazývalo Císařským lesem. Silnice z Janova do Růžové byla odtud vidět jako na dlani. Dnes už z ní takový výhled není, stromy vysázené janovskými dětmi jsou již vykáčené a nové stačily opět vyrůst tak vysoko, aby nám překážely ve výhledu.

LAVICE CLAROVA

Nachází se na nejvyšším vrchu obce, Janovském vrchu. Lavice je tak zároveň nejvyšším místem v obci. Jedná se o monolit kamenné lavice vytesané z vyvýšeného skalního bloku. Nedaleko lavice bylo i místo, na kterém v r.1881 nechal starosta Ignaz Clar zhotovit tzv. Výhledový pavilon s krátkým promenádním okruhem. Lavice mohla být již součástí tohoto kulturně-společenského místa v obci, které plnilo i funkci turistickou. Zde si mohli turisté odpočinout a pokochat se výhledem na saské stolové hory a současně se i občerstvit. Později, za starostování Franze Clara, došlo k rozšíření tohoto centra. Vybudovaly se výletní okruhy s řadou upravených cest, včetně osvěžujícího pramene s pitnou vodou. Jeden směr vedl na Janovskou vyhlídku a druhý k Hájenkám. Na severní straně tak vzniklo nejméně 15km promenádních cest. Janovští si byli vědomi záslužného vizionářského činu Franze Clara jak pro obec, tak i pro ně samotné. Jejich dík s památkou je v desce vedle lavice. Vděčnost místních lidí nebylo nic neobvyklého. Deska Franze Clara nebyla ojedinělým projevem uznání někomu, koho si vážili. Podobnou poctu prokázali i svému nejdéle sloužícímu starostovi Ignaci Clarovi. Pojmenovali po něm nejvyšší vrch v Janově, který se dříve jmenoval Pölichberg, na Clarsberg.

KAPLE sv. Jana KŘTITELE

Marie Terezie 21.08.1751 vydala dekret Ohňový patent. Obsahoval nařízení, že v každé obci musí být zřízena zvonice. Cílem bylo důrazně informovat okolí o vzniklém požáru. V příloze patentu se také dovolovalo obci, která neměla kapli, využít novou zvonici i k plnění funkce církevní. Podmínkou však musel být přesně stanovený řád a způsob zvonění, včetně stanovené osoby-vartýře, která směla zvonění obsluhovat. Vydání patentu bylo pravděpodobným podnětem k zbudování janovské kaple. Jeden z dodatků také nařizoval obci, která neměla v blízkosti rybník, vybudovat ve středu obce vodní nádrž. Josef II. 24.01.1787 vydal ještě jeden upřesňující patent s podrobnějšími funkcemi protipožárního opatření. F. Kabourek, který prováděl opravu kaple uvedl, že na jednom z trámů našel letopočet 1757. Janovská kaple se začala stavět bez božího svolení a i když byla delší dobu již dostavěná a místní se k ní chodili modlit, tak přesto nebyla farností v Arnolticích církevně respektována. Ze stavebních změn zaujme několikrát změněné vstupní schodiště. Nejprve v r.1925 při elektrifikaci obce a pak při výstavbě silnice.

KAPLE SEIDEL- HIEBEL

Nachází se vlevo u silnice ze Hřenska do Janova. V pískovcové skále je vytesána skalní kaple, která je tvořena dvěma výklenky nad sebou. V obou jsou umístěny svaté obrazy. Dolní část byla vytesána jako první, nechal ji zhotovit hřenský rychtář Seidel 17.07.1705. V roce 1737 bylo stávající zastavení doplněno o horní část, kterou nechal zhotovit Johann Christof Hiebel. Nelze si nepovšimnout, viz dolní kaple, jak za tu dobu narostla výška silnice. Kaple mohla být vytesána min. 50cm nad dřívější úrovní cesty a podívejme se, kde se dnes nalézá její text.

POMNÍK ALOIS RICHTER 1814 - 06.10.1900

Malý nenápadný, těžko dohledatelný pomníček A. Richtera se nachází nedaleko, dnes už zapomenuté, těžko rozpoznatelné cesty. Je to nedokončená cesta, od jejíž další stavby bylo z neznámých důvodů upuštěno. Pravděpodobně se jednalo o propojení Kamenické Stráně s Janovem, včetně napojení směru z druhého břehu Kamenice, od Mezné. Spekulaci o její existenci podporují stavby většího rozsahu než by si nějaká bezvýznamná cesta vyžadovala. Jednou z nich je most přes potok v Písečné roklí, který se vlévá pod Tkalcovskou jeskyni, v místě Tiché soutěsky, do řeky Kamenice. V současné době je z větší části zborcený, ale přesto lze z zbylých pilířů usuzovat, že se jednalo o rozměrný most pro velké zatížení. Oproti jiným mostům postavených v okolí má odlišnou konstrukci. Je modernější, bez využití kamenné klenby, což umožňovalo rychlejší výstavbu. Jinou podobnou větší stavbou je úsek s vysokou opěrnou zdí z pískovcových kvádrů. Dalšími jsou navazující se jednotlivé části již upravených úseků.

Někde mezi těmito místy v Písečné roklí se nachází místo, kde skonala 6.října 1900 Alois Richter, ctěný občan Janova. Pan Nevrlý nám A. Richtera přiblížil jednu událost: ...nápis hlásá, že zde zemřel 6. října 1900 svým služebním povinností věrný hajný Alois Richter ve věku 86 let. Nešlo ale, jak by bylo možno soudit z textu, o žádnou tragickou událost, ale starý hajný zde zemřel stářím po desetiletích služby, které se nedokázal úplně vzdát ani po odchodu do důchodu a v nemoci. Jeho životní příběh byl kdysi popsán ve starých děčínských novinách. Narodil se v r. 1814 v Janově čp. 10, kde také prožil celý život. Za práci musel ale chodit až do Saska, do Bad Schandau. V městečku, které leží na labském břehu pod Hřenskem pracoval naposled jako dozorce a hlídač na pile u firmy Hasse, prý byl velmi přísný, poctivý a odpovědný, čímž vzbuzoval nelibost u svých méně dokonalých spolupracovníků. Roku 1858 na pile vznikl požár, údajně od transmise. První ho objevil Alois Richter, ale marně se jej pokoušel uhasit. Sám přítom téměř uhořel, vynesli jej v bezvědomí. Majitel pily ale svého hlídače obvinil nejen z nedbalosti, ale označil jej i jako žháře. Soud sice Aloise Richtera uznal jako nevinného a osvobodil jej, ale starého poctivce se obvinění nesmírně dotklo. Ještě v soudní síni po osvobozujícím výroku prohlásil v nepříjemné německé slovní hříčce: „Ich will die Schande nicht mehr sehen! Ich habe Schande genug erlebt!“, tedy „Nechci už Schandau ani vidět, ostudy jsem tam prožil dost.“ Schande znamená německy nejen ostudu, ale v místním dialektu i název pro Bad Schandau. A opravdu tam již nikdy v životě nevrátil. Zbytek života prožil v rodném Janově jako hajný a jeho zaměstnavatel mu na místě jeho smrti postavil v lese kříž...

POMNÍK JOHANKY SCHUBERTOVÉ 29.07.1705

Nachází se v zahradě u domu č.53 vlevo od silnice z Janova do Růžové - jedná se o hrubý kamenný kvádr o rozměru 105 x 56 x 25cm s bohatě zdobenými bočními stranami s umístěným textem na čelní straně :

WELL GOTT DER ALMECHTIGE ALHIER AUF DIESER
STELLE DES SEHR GEACHTETEN HERNN DANIEL
RICHTERS GUTE JOHANA SCHUBERT ZU TOOT
GESCHOSSEN AUS DIESEN LEBEN GÖTIG ZU SICH
NAHM AUS DER WELT AM 29.JULY 1705.
SEIN ALTER +10 JEHRRIG DESEN SEEL GOTT GNÄDIG SEY

AŤ BŮH VŠEMOHOUČÍ, ZDE NA TOMTO MÍSTĚ
NA MAJETKU CTĚNÉHO PANA DANIELA
RICHTERA MILOU JOHANU SCHUBERTOVOU ZEMŘELOU
ZASTŘELENÍM 29.ČERVENCE 1705 VE STÁŘÍ 10-TI LET
Z TOHOTO SVĚTA BŮH K SOBĚ VEZME
AŤ JE K JEJÍ DUŠI MILOSTIV.

POMNÍK Z R.1705

nacházel se mezi domy čp.53 (Hutbauer) a čp.57 (Jäger)

PAMÁTNÍK FRANZ CLAR

Na Clarsbergu/Pölichbergu, dnes Janovský vrch (čedič) je umístěna deska radního Franze Clara 04.04.1844 - 09.05.1917
Na místním hřbitově je hrobka, kde je pohřben spolu se svou dvanáctiletou dcerou Emmou 16.12.1886 - 12.06.1898

BRZDOVÝ KÁMEN

První dopravní značka, která mohla najít využití i u nás na strmých cestách v okolí Janova. V Tereziánském patentu o říšských silnicích z r.1778 se uvádí: bude-li vůz sjíždět z většího kopce, tak se má pod kola vozu vkládat, z bezpečnostních důvodů, šupka z něm. schubben. Tento odborný termín, jemně pozměněn, se používá na železnici dodnes. A to když pojmenováváme kolejní zarážku, žádný železničář jí jinak neřekne než čuba. V r.1851 bylo vydáno nové nařízení, aby místo, kde začíná větší sklon cesty se pro výstrahu osazovalo dřevěnou tabulí s textem: Následuje cesta z kopce, je zapotřebí použít korytce - krásně česky obrozenecky. Nařízení bylo po zkušebnostech v krátké době opět novelizováno. Na nebezpečná místa se začaly usazovat brzdové kamenné sloupky. V horní části sloupku byl vytesán reliéf čuby, resp. korytce. Povinností formana bylo vozit brzdové zařízení s sebou. Šlo o vykováný kus železa se žlábkem, připevněným řetězem k zadnímu kolu vozu. Vůz pak jel z kopce smykem a vznikající tření snižovalo jeho rychlost. Brzdové kameny tak patřily mezi první dopravní značky na našem území. Na některých místech České republiky se dochovaly dodnes. Časté pozůstatky „třetí cinnosti“ je možné spatřit i v našem okolí, jako je např. cesta v Suché Kamenici. První významnou obětí, v důsledku nerespektování této dopravní značky, byl smrtelný úraz velkého cestovatele saského krále Friedricha Augusta II. Upomínky na jeho návštěvy je možné nalézt po celé Evropě, najdete je třeba v malém chorvatském Lovranu a nebo také i na vrcholu Krivane ve výšce 2494m. Při jedné z jeho poznávacích cest, 9.srpna 1854 do Tyrolska, jeho kočár při sjíždění z velkého kopce v zatáčce havaroval. Vyšetřováním se zjistilo, že kočár tuto značku ignoroval a nebrzděný vůz se převrátil a král na následky zranění zemřel. Smutná událost se stala nedaleko Imstu, u městečka Brennbihl, i dnes tam s autem sjíždíme po silnicích s 18% klesáním.

PEVNOSTNÍ OPEVNĚNÍ PODÚSEK O1

samostatná kapitola www.bauer917.mzf.cz

VĚTRNÝ MLÝN

Větrné mlýny v 18.stol. se nacházely všude tam, kde přírodní podmínky umožňovaly jejich využití. Kolikrát připadal jeden mlýn na jednu vesnici. Naše oblast je toho důkazem. V Janově, Růžově i v Arnolticích je možné tyto charakteristické, dnes nefunkční zděné stavby shlédnout. Nejvíce mlýnů bylo na Moravě. Přibližně 600, v Čechách jen asi 200. Větrné mlýny byly oproti vodním mlýnům méně výkonné. Úplně první konstrukce větrných mlýnů byly objeveny v Egyptě (500 let p.n.l.). Větrné lopatky byly usazeny po obvodě kola, které bylo umístěno rovnoběžně se základnou mlýna. Do Evropy se dostaly okolo r.1100, to když se křížové výpravy navracely ze Svaté země, kde násilně měly šířit křesťanství. V životě lidstva i války-absurdně-přinášejí některá pozitiva a tak to bylo i v případě větrných mlýnů. Evropané zmodernizovali konstrukci tak, že listy nebyly již umístěny vodorovně, ale svisle. Přidali natáčecí střechu pro efektivnější využití větru a stavba nebyla už dřevěná, ale zděná. Byla mohutnější a mohla tak mít delší ramena a rozměrnější lopatky. Konstrukční změny zvětšily setrvačnost a tím se podstatně zvýšil i výkon mlýna.

Nejstarší dokládající zpráva o existenci větrných mlýnů na českém území je z r.1277, kdy mlýn stál na území Strahovského kláštera. Ve spisech kláštera je uvedeno, že postavený mlýn byl v r.1281 za působení velkého větru povalen na zem. Po průběžných menších i větších opravách byl v provozu až do 17.stol., tedy přibližně 350 let. Někdy po třicetileté válce dochází na našem území k rozsáhlejším stavbám větrných mlýnů a to především na klášterních územích náboženských řádů. Ale i po tomto nárůstu je jejich počet stále pod počtem vodních mlýnů. K podstatnějšímu rozšíření v našem království došlo hlavně v období vlády Marie Terezie(+1780) a jejího syna Josefa II.(+1790), kteří spustili řadu reform. Josef II., průměrně denně, vydával 1-3 dekrety. Za 9 let vydal 6 206 reformních dekretů. Jeden z nich byl i císařský patent č.310 z r.1784, který dal podnět k rozmachu výstavby větrných mlýnů. Obsahoval doporučení, že v obci kde je vydatný a častý vítr, má stát jeden větrný mlýn. Další patent, vztahující se na větrné mlýny, byl patent č.314 z 01.12.1814, vydaný, ale už císařem Františkem I., obsahující Všeobecný mlynářský řád. Později lze najít ještě jedno nařízení vztahující se k větrným mlýnům a to je dekret císařské Dvorní kanceláře č.9822 z 28.04.1837. Kde se udává, že provozování větrného mlýna je zařazeno mezi živnosti vyžadující vydání koncese.

V r.1941 vydalo ministerstvo zemědělství nařízení k ukončení činnosti všech větrných mlýnů na území celého protektorátu. Mlýny nesměly být z vojenského hlediska provozovány a byly zapečetěny. Po II.sv. válce byly v provozu jen ojedinělé mlýny a to už na velmi krátkou dobu. Poválečné události se dotkly i janovského mlýna. Mlýn holandského typu byl postaven v r.1844. S menšími přestávkami byl provozován mlynářem Florianem Grassem do r.1905, to byl rok, kdy císař František Josef I. měl za sebou neskutečných 57 let vládnutí a pokrok se nedal zastavit. V té době už fungovala parní turbína, pán Eiffel v Paříži rozzářil Eiffelovu věž a za rok po této události byl vyroben čtyřtákní spalovací motor. To byla doba, kdy termín větrné mlýny nabyly nového významu. Staly se novým pojmem, který označoval předem prohraný souboj starého, nevýkonného s moderním, pokrokovým.

Jaké informace se nám do dnešního dne zachovaly k tak výrazné stavbě nacházející se v části obce zvané Die Abend Seite? Mlynář zároveň i majitel provozoval mlýn sám s rodinou a jedním pomocníkem, to bylo zcela postačující na jeho provoz. Do mlýna chodili převážně místní. Přinášeli s sebou jen pár pytlů, které kolikrát přivezli jen na trakaři. Jiné to bylo, když sklízeli úrodu sedlák. To bylo naložených povozů trochu víc. Mlynář nepatřil mezi majetné obyvatele obce. Na obživu by jenom mletí nevystačilo, musel mít další činnosti. an Grasse byl zručný tesař, pomáhal např. stavět výhledový altán na Clarsbergu. Není přesně známo, kdo byl posledním majitelem funkčního mlýna. Zda to byl ten Franz Josef Grasse, který padl dne 18.05.1915 ve 34 letech na frontě nebo majitelem byl ještě jeho otec. Možná, že posledním majitelem byl druhý syn Franz Grasse, narozen v r.1886, který přežil i II.sv. válku a byl odsunut do Německa. Po ukončení provozu r.1905 byl z mlýna odstraněn mlecí mechanismus a vnitřek byl přebudován na bydlení. V mlýně byly i nájemní byty. Posledním majitelem byl pan Max Hartmann, který společně s nájemníky mlýnu byl německé národnosti odsunut z Čech.

BOŽÍ MUKA - BOŽÍ UMUČENÍ

Boží muka je známější významový termín pro drobné církevní zděné stavby. Nejčastěji jsou ve dvou provedeních: kulatém/sloup nebo hranatém/pilíř (můžeme na ně narazit v okolí Kamenické Stráně). Na jeho podstavci bývala i čtyřhranná kaplička se čtyřmi reliéfy nebo obrázky. Jiné provedení mohlo být s výklenkem osazeným mřížkou, v němž byla soška. Objevují se od 14.stol., mají symbolizovat sloup, u kterého byl z rozhodnutí Pontia Piláta bičován Kristus. Boží muka se nacházejí na návrších, rozcestích, v místech šťastných i nešťastných událostí. Ve většině jsou na místech, kde někdo zahynul. Stavěly se z úcty k zemřelému i jako dík za odvrácené neštěstí, ale také jako pokání za spáchaný trestný čin. Jejich smyslem bylo přimět kolemjdoucí k zastavení a zamyslením se nad životem. Sloužily také i jako vynikající orientační bod při cestách v krajině, dnes převážně tuto funkci plní. Boží umučení, je novodobější stavební církevní památka s obdobným významem. Můžeme se s ní proto shledat častěji. Jedná se o zděný podstavec s kovovým křížem, často se mylně zaměňují s Božími muky. V Janově se nalézají na třech místech.

BOŽÍ UMUČENÍ V JANOVĚ U RYTÍŘE

nejsou info

BOŽÍ UMUČENÍ SMĚR NA ARNOLTICE

na počest druhé svatby z r.1816 Johanna Christoha Hilleho z Pachfranzen/Nové visky č.54 / - také bývá uváděn jako Davidův kříž

BOŽÍ UMUČENÍ SMĚR NA RŮŽOVOU

Domnívám se, že bylo zbudováno jako vzpomínka na tragickou událost, která se stala na nedalekém pozemku, kde je i kamenný pomníček s textem. Neměl by nás ovlivňovat současný text, neboť často Boží umučení měnili své majitele a tím se měnil i jejich význam.

JESU
HERZ AUS DEINEN
WUNDEN ZERSTOCHEN
EINST MIT
SCHARFEM STAHL
ERGIESSET SICH ZU
ALLEN STUNDEN
EIN STROM DER
GNAD INS
TRÄNENTAL

KATASTRÁLNÍ KAMENY

V oblasti Janova se nachází mnoho katastrálních kamenů na malém prostoru - dotýkají se zde jen dvě panství Clary-Aldringenů a Kinských. Označené katastrální kameny tvoří posloupnou řadu.

- ▶ ONDŘEJSKÝ KŘÍŽ určení pro orientaci lesníků Ondřejský kříž + číslo stanoviště
- ▶ MALTÉZSKÝ KŘÍŽ stabilní hranice katastru, asi od r.1830 Maltézský kříž + číslo stanoviště
- ▶ PRAVOÚHLÝ KŘÍŽ nejstarší označení hranic
- ▶ ŘÍMSKÁ ČÍSLICE jiné označení nacházející se v katastru

8B. PŘÍRODNÍ ZAJÍMAVOSTI

VYHLÍDKY

Elisalex: na TZ-žlutá z Bušerandy do Hřenska

Janovská: nachází se za čerpací stanicí SČVaK, dostat se k ní můžeme také ze silnice v místě hřenského hřbitova po TZ-zelené

Sebastian: míjí se místo, kde TZ-žlutá prudce odbočuje doleva k vyhlídce Elisalex, po 500m následuje velká pravotočivá zatáčka, kde je vyhlídka

JANOVSKÝ POTOK - ERBISCHBACH

Největší přítok Suché Kamenice. Soutok se Suchou Kamenicí je označen katastrálním kamenem 1839. Potok má dva přítoky. Jeden je v Dolině, ten stahoval vodu z polí nad Růžovou pod Petřínem. A druhý, jehož pramen je pod Pastevním vrchem, splňoval podobnou funkci, stahoval vodu z polí mezi Hájenkami a Novou Vsí. Zimní krápníková cesta. Jarní a letní brodění. Pod Bušerandou je brod a za ním přes Suchou Kamenici následuje druhý. Po jejich přebrodění se dá dále pokračovat na Labskou Stráň, do Arnoltic a Hřenska. Při povodni v r.2013 od soutoku se Suchou Kamenicí až k Bušerandě velké množství ryb asi 10-15cm.

SUCHÁ KAMENICE

Jako potůček pramení v Novém Světě. Jedním z přítékajících potoků je Arnoltický u Krümerbaude a pak také Janovský. Od soutoku s posledním jmenovaným se potok proměňuje v říčku, jejíž dolní řečiště je poseto mohutnými kameny. Ještě před několika lety se využívala pro plavení dřeva, které se těžilo v okolí. Od r.1794 zde byl také vodní mlýn s pilou. Tady přecházely party pašeráků s obilím a moukou, některé byly až ze Sluknenska. Čekaly na vhodnou dobu, aby přes Labe na saskou stranu přepravily své náklady. Tam na ně čekali vyhladovělí nepřátelé Sasové, spojenci Napoleona. Sasové často zakoupené zboží dál přeprodávali francouzským vojákům utábořených blízko císařských hranic, velká posádka Francouzů byla na Liliensteinu. Za utržené peníze to pak pašeráci ve mlýně pěkně rozjeli. Nejednalo se o žádnou nahodilou akci, ale o dlouhodobou činnost, z které zbohatnul i mlýnář. Do dneška jsou na saské straně, na vzájemně pozoruhodný nepřátelsko-přátelský obchod, kamenné vzpomínky. V r.1830 byl v místě vybudován hostinec s kuželnou a tanečním sálem, který byl využíván i k hraní divadla. V r.1882 došlo k ničivému požáru, kdy hostinec shořel až do základů. V dolní části jsou vytesány dvě desky na paměť posledního plavení dřeva a kamenná lavice, která připomíná jubileum 60 let vládnutí císaře Franta Josefa I. Poslední kamennou stavbou je bunkr č.4, z počátku období II.svět. války. Od r.2009 je turistická stezka obtížně průchodná, voda ztrhala můstky i části stezky podél řeky. Z údolí Suché Kamenice vychází několik zapomenutých, zničených cest do Janova, Labské Stráně i Arnoltic. Jedna ze zajímavých začíná odbočkou za jezem, pár metrů před bunkrem, vede vzhůru do strmé stráně. Náročná cesta, dřívě smyk, která nás přivede k šesti janovským převisům s výhledem do Labského kaňonu. viz. www.bauer917.mzf.cz

PÍSKOVEC

V 17.stol. vznikla velká poptávka po labském pískovci, která tak dávala pracovní příležitosti a tím i finanční prostředky velkému počtu obyvatel v této lokalitě, včetně janovských. Místní krajina s velkou řekou, lesy, pískovcovými skálami a úrodnou pískovcovitou půdou, která dokázala zadržovat půdní vodu, zajišťovala společně s těžbou kamene místním lidem slušnou obživu. Obchodování s pískovcem v dané době, je nebyvalé v tom, že nedocházelo k žádným konkurenčním bojům, tak byla poptávka vysoká. Hlavní překážkou byl čas, čas dodání. Labské pískovce byly žádané v celé Evropě. V Rusku, Rakousku, Švýcarsku, Skandinávii, ale také i jinde ve světě. Kamenný náklad, který byl přivezen říčními loděmi do Hamburgu, se dál překládal na lodě odvázející náš pískovec do přístavů v Kodani, Antverpách, ale také na Kubu a dokonce až do Brazílie. Neuvěřitelné! Určitě se zamýšlíte, co bylo příčinou tak velké poptávky. Byla to vznikající doba baroka a jeho honosné stavby jak budov, mostů, zámků, chrámů, pevností, ale také uměleckých děl. Vytěžený pískovec na pravém břehu Labe měl oproti jiným oblastem navíc jednu specifickou vlastnost, malou objemovou nasákavost, to umožňovalo jeho využití při stavbách právě mostů a budov se základy ve vodním terénu.

Nakládky kamene na loď byla důmyslná, kámen se musel nakládat na loď tak, aby se nepřevrhla a zároveň, aby se co nejméně přesouval. Ukládal se jen na palubu, přes kterou byly příčně položené silné dřevěné hranoly. Později se na větší lodě nakládal způsobem, že loď byla nakloněna tak, aby hrana lodě u břehu byla níž, než hrana lodě dále od břehu, to bylo způsobeno napuštěním vody. Další postup byl takový, že jak se postupně nakládalo a zaplňoval se střed lodě nákladem, voda se zároveň přepouštěla a tím docházelo k jejímu vyrovnávání. Saské lomy okolo r.1840, dávaly těžbou pískovce obživu 20 000 lidem. Pokles těžby začal v r.1905, aby pokračoval sestupnou tendencí až do r.1910. V období hospodářské krize v r.1930 se skoro zastavila. Navíc v období krize vzniká konkurence levnějších materiálů, jako jsou nové druhy cihel a hlavně použití betonu. V současné době, vzhledem k obnově některých historických budov a hlavně mostů se znovu otevírají lomy, z kterých byl kámen na stavby dřívě dodáván. Při obnově je nutné respektovat vlastnosti materiálu, z jakého byla stavba postavena. Nezanedbatelnou vlastností je dilatace, pevnostní a erozivní vlastnosti včetně barvy.

Jeden z překrásných lomů lze nalézt hned za Suchou Kamenicí, Golden Ranzen. Větší část pater, z celkových sedmi, je propojeno 2,5m širokou dlážděnou dvousměrnou dopravní mechanickou dráhou, ukončenou nakládací rampou u Labe. Součástí je také úvaziště lodí na protějším břehu, kde se čekalo na dobu, než na ně přijde řada. Dopravní dráha v lomu se také využívala i na svážení úrody z Labské Stráně dolů k řece, kde byla pak nakládána na lodě a spolu s ostatním nákladem odplouvala po proudu, směr Drážďany. V horní části je vystavěná vysoká stěna se sklípkem a nakládacím prostorem. Dále zde lze nalézt ulomené štípací špice i kámen s vytesaným ložem pro uložení kovadliny. V prostoru lomu je několik kratších i delších schodišť. Na řadě míst leží neodvezené kvádry, v místě pod Belvedérem zůstal největší z nich o rozměru 200x120x100cm.

Ve větších lomech byl průměrný věk kameníků velmi nízký okolo 30 let a u lamačů asi 38 let. Příčinou tak hrůzné statistiky je jak úrazovost tak zejména onemocnění spojená s prací s kamenem. Například silikóza, jejíž podstatou je ostrý prach z křemičitých pískovců, který při opracování kamene se víří a zasekává se tak do průdušek. Navštívíme-li některé z místních lomů, je nám hned jasné v jak složitých a nebezpečných podmínkách lidé pracovali.

VEJMUTOVKA - BOROVICE

I tento mnoha nenáviděný strom se v našem okolí nachází. Byl vysazen a dovezen ze Severní Ameriky asi před 200 lety (tzv.introdukovaný - nepůvodní) místním knížetem hrabětem Kinským, z důvodu rychlého růstu dřevní hmoty, které bylo jedním z ekonomických řešení pro pokladnu knížete. Sazenice se začaly pěstovat již v r.1803 v lesní školce v Haťovém dole. Důvodem bylo nahrazení smrkových sazenic, které měly v písčité zemině menší přírůstky než vejmutovky, a proto lesní rada Pensch rozhodl o jejich větší výsadbě. Strom se rychle zmlazuje, je velmi smolný, průběžně opadává a tak svým jehličím zastavuje další vegetaci, navíc jeho kořeny jsou toxické. Další jeho nevýhodou, ale jen v ČR, je zpracování. Český průmysl tuto dřevinu zatím stále ještě neobjevil. Je lehká, nesesychává a je trvanlivá i ve vodě. U nás se nachází specifické mikroklima, které je způsobeno krátkými vzdálenostmi mezi vyššími rozdílnými převýšeními a tím vznikajících teplot. To se pak stává výživným prostředím pro silný růst všech borovic. Jak je naše prostředí specifické dokazují i stále neúspěšné pokusy bavorských výzkumníků. Pokouší se vypěstovat stejné borovice z našich semen v jejich podmínkách. Naše borovice byla žádaným zbožím už historicky, pro svou dřevní výtěžnost. Výraznou „díru do světa“ s nimi udělala firma Clar. Ve velkém je začala dodávat do loděnic v Lübecku, Bremerhavenu, Hamburku a Kielu. Dovážené kmeny, měly oproti jiným dodavatelům, svou výjimečnost ukrytou ve fyzikálních vlastnostech. Jejich délka a nebyvalá mez v ohybu je upřednostňovala před jinými dodavateli. Lodě byly tak postaveny rychleji a lépe odolávaly nárazům. Odběrateli byli i významní výrobci stěžňů pro lodě brázdící největší moře Evropy, Severní a Východní. Je třeba dodat, že se jednalo o vybrané kmeny, které se těžily jen z vybraných míst.

PŘEVISY - TKALCOVSKÁ JESKYNĚ

Převisy se převážně nacházejí pod bunkry za Bušerandou a pod Janovským vrchem směrem k Hájenkám. Nejznámější převis (někdo ho nazývá jeskyní) se nachází v Písečné rokli, říká se jí Tkalcovská jeskyně. Váže se k ní příběh o dospívajícím chlapci Ulrichovi, který se odehrává v jedné hospodě na Janově. Jedna z verzí uvádí, že jeho milá v ten den na zábavě s ním odmítla tancovat. Dala mu tak na vědomí, že ho už nemiluje. Zábavy a různé společenské akce byly příhodným místem pro vyhledávání a získávání nových vojáků do císařské armády. Ulrich u sebe zrovna moc peněz neměl a na žal potřeboval zapomenout. Na to je od pradávna známý lék, patřičně se opít. Kamarádů mnoho a peněz málo. Jeho chování zaujalo císařské vojáky natolik, že se s ním dali do řeči. Ulrichu, peníze to není žádný problém. Podívej se, kolik jich u sebe máme a ty je můžeš mít také. Nevzal si ani chvilku na rozmyšlenou a vše vojákům nasliboval, včetně toho, že s nimi odtud půjde hned do války. Slib je slib, a že to myslí opravdu vážně musel to potvrdit i svým podpisem. Obratem obdržel slíbenou finanční odměnu, za kterou pak hostil své žíznlivé kamarády. Všichni se společně opili a druhý den ráno si klučina nic nepamatoval. Vše se však dozvěděla jeho matka, co všechno její synáček na zábavě v Janově ztropil. A protože to byl její jediný syn a nikoho jiného neměla, ani její manžel a otec chlapce už nežil. Než mu otec zemřel, pracoval v lomu a na řece. Při jedné cestě když svážel vory utonul. Rodina pocházela z Labské Stráně, které se jinak říkalo Witfraudorf, obec vdov. Většina mužů z obce pracovala v pískovcových lomech v okolí Golden Ranzen a nebo se plavili na vorech i přesto, že málo kdo z nich uměl plavat. Obě zaměstnání byla riziková jak na vorech, tak i v lomech. Při lámání kamene docházelo k častým vážným úrazům a dalším důvodem úmrtí byla silikóza, kterou byly zasaženy jejich plíce ve velmi mladém věku.

Ulrichova matka měla plán. Od svých janovských přítelkyň se dozvěděla o nedaleké skalní skrýši v Písečné rokli, tam ukryje syna, než vojáci odejdou. Její plán byl, ale nedokonalý. Všude se bojovalo. Bylo období třicetileté války a vojsko bylo v té době neustále v pohybu. Zvláště tady na hranicích protestantské a katolické víry stála katolická Valdštejnova armáda, aby bránila protestantským Švédům vtrhnout do Čech. Dlouhý čas, který syn nicneděláním trávil v úkrytu s častým donášením jídla zahálčivému synáčkovi, přivedlo matku na myšlenku, že mu do jeskyně donese rozebraný tkalcovský stav. Ulricha výtčky svědomí přiměly k tomu, že na něm začal pracovat. Vyrobenou látku matka chodila prodávat až do České Kamenice, chudinka co ta se nachodila. Postupem času matka zjišťovala, že syn vyrábí více a více látky se vzory, které se lidem líbí a jsou ochotní za ní zaplatit i více peněz. No samozřejmě, za Ulrichem tajně docházela i jeho dívka Ulrika, a když měli chvíli čas, tak i společně tkali. A tak jak to zpravidla bývá, co se dělá s láskou je tak nějak hezčí, milejší, přívětivější, krásnější a tak pak vypadal i jejich Johaneček. Závěrem, ale to se neví zda je to pravda, se říkalo, že matka je musela dlouho přemlouvat, aby se vrátili domů do Labské Stráně. Nakonec tam prý ani nedošli a za vydělané peníze někde v Janově, bohužel také se neví kde, postavili novou chalupu, kam se odstěhovala i Ulrichova matka z Labské Stráně.

8C.VÝZNAMNÍ OBYVATELÉ a RYCHTÁŘI

Schubert Johana	1695	1705	29.07.	Zastřelená janovská dívka na pozemku Daniela Richtera	
Clar Franz Josef	1767	22.07.	1847	14.08.	Clar Franz Josef nar. v Hřensku čp. 20 zemřel Janově čp. 31, spolu se svým bratrance Ignazem Clarem v r.1798 založili firmu obchodující se dřevem: Franz et Ignaz CLARS´s Söhne velkoobchod s kulatinou, stavebním a palivovým dřívím dodával své zboží do celé Evropy - obstarávala dřevo i pro saský královský dvůr
Jaeger Florian	1783	1881	20.05.	nejstarší občan obce 1783 – 20.05.1881	98 let
Richter Ignaz	1794	1860		hudební pedagog, houslový virtuos v Petrohradu a Drážďanech	
Clar Wilhelm Franz Josef	1812	13.12.	1876		nar. v Janově, zemřel v Grazu od r.1863 profesor na univerzitě v Grazu, od r.1861 ředitel Dietetického zdravotního ústavu v Grazu, od r.1867 prezident Spolku lékařů ve Štýrsku/Ärtzeverienes der Steiermark
Richter Alois	1814	1900	06.10.	žil v čp.10 kde se narodil i zemřel - vzpomínka viz pomník a lavice	
Clar Ignaz	1829	1905		nejdéle sloužící starosta 25 let	
Clar Franz	1844	04.04.	1917	09.05.	narozen v Janově - starosta deska na Clarsbergu - společný hrob s dcerou Emmou
Hanke Ignaz	1872	1960		zemřel ve Schmilce - obecní kronikář, provozovatel muzea v obci	
Richter Alexander	1883	1901		zemřel v Drážďanech - králov. komorní hudební virtuos v Dvorním divadle v Drážďanech	
Grasse Franz	1886	1959		náčelník dělnického sportovního spolku Afus - zemřel v Babenhausen/Hesensko/	
Clar Maximilian	1890	18.07.	1958		zemřel v Mnichově - malíř,grafik - syn Franze a Marie Terezy Clar na rozdíl od H. Clara jsem žádné obrazy od něho nenašel
Hieke Karl	1895	1973		pedagog a vlastivědec	
Böhm Günther				Dipl.-Ing. Günther Böhm - potomek Clarů/Klarů - vnuk E.E.Richtera - pamětník rodiny	
Richter E. Engelbert	XXXX	XXXX			koncem 19.stol. měla firma Emila Engelberta Richtera na labské hranici se Saskem monopolu obchodu se dřevem. Současně se také jednalo o největší se dřevem obchodující, firmu v Čechách. Vzhledem k uvalenému německému dovozovému clu na řezivo zřídila firma v Dresden-Klein Zschachwitz a Strehla a. d. Elbe své pily na německém území. Posledním majitelem před r. 1945 byl Emil Richter - velkoobchodník se dřevem
Richter Emil	XXXX	XXXX			poslední majitel firmy se dřevem založené v 19.stol. E.E.Richterem vlastněné až do r.1945

RYCHTÁŘI/STAROSTOVÉ OBCE:

- ▶ Richterové v 16.stol
- ▶ Clar Franz Josef 1767-1847
- ▶ Clar Ignaz 1829-1905 nejdéle sloužící starosta 25 let
- ▶ Clar Franz 1844-1917
- ▶ Clar Maxmilian 1890 -1958
- ▶ Jäger Wilhelm
- ▶ Mitscherung Edmund v r. 1918
- ▶ Richter Franz

OBČANÉ OBCE:

- ▶ Na začátku 19.stol se uzavíralo asi 10 sňatků ročně - ženy se vdávaly ve 23-24 letech a muži v 26-28 letech
- ▶ V období r.1800-1930 bylo celkem 958 sňatků
- ▶ Sňatky rozdílného stáří: 56letý vdovec si vzal 18letou dívku - 32letý svobodný muž si vzal 55letou vdovu
- ▶ Dvě dívky se vdaly ve věku 15 let a obě byly těhotné - oběma děti po porodu do 14-ti dnů zemřely
- ▶ Nejstarším ženichem byl 71letý vdovec a vzal si 35 letou ženu
- ▶ Nejstaršími svobodnými snoubenci byli 65 letý muž a 60 letá žena
- ▶ V období 1800-1930 se zde narodilo 4 320 dětí, chlapců a děvčat bylo přibližně polovina - z toho bylo 563 nemanželských dětí
- ▶ Ve dvou případech bylo v Janově úmrtí delirium tremens
- ▶ Jedna žena zmrzla ve vánici

8D. ČINNOSTI

CÍRKEV

Farně Janov patřil vždy k Arnolticím

24.06. Procesí do Arnoltic - sv. Jana Křtitele

08.09. Procesí do České Kamenice - Narození panny Marie

ZVYKY:

PROCESÍ - VELIKONOCE - OHŇOSTROJ - LUKOSTŘELBA - ČARODĚJNICE - DUŠIČKY - DIVADELNÍ A HUDEBNÍ PŘEDSTAVENÍ

VÝSADBA OVOCNÝCH STROMŮ

Dvorní dekret z r.1789 nařizoval, že podmínkou sňatku je vysazení několika ovocných stromů - tradice se zachovala až do období II.sv.války

KRONIKA JANOVSKÁ ZÁPISY z r.1845

Co se týká Labe, tak ho nikdy nedosáhlo takové výše. Všechny vsi u města na Labi byly hluboko pod vodou.

V Hřensku byly tři domy vodou sebrány pak zbylo ve Hřensku ještě 8 domů vážně zasaženo. Po celou zimu bylo velké chladno a hodně sněhu. Na velikonoční pondělí brzy ráno jeli Osterreiter v Děčíně přes zamrzlé Labe a také na velikonoční neděli děčínský hrabě obědval na zamrzlém Labi.

Také se našly v r.1845 v naší oblasti první černé brambory.

Při velkých záplavách na celém Děčínsku v r.1845 zorganizoval janovský rychtář místní obyvatelé a 8.dubna započali s úklidem kostela ve Hřensku. Už 20.4. mohl pan farář Preyss v kostele sloužit první mši.

DOPRAVA

V r.1851 byla otevřena trať z Prahy do Drážďan. Úsek Podmokly - Dolní Žleb postavily saské státní dráhy, které také zajišťovaly i provoz až do Podmokel. V Dolním Žlebu vlak zastavoval. Obyvatelům Janova vlaková doprava přinesla výrazné zlepšení dopravního spojení s většími městy

V r.1868 bylo nádraží v Dolním Žlebu rozšířeno o druhou kolej (nákladní), která umožnila zásobovat obce i na druhém břehu Labe. Vagon s nákladem i bez nákladu zde mohl stát i delší dobu, než byl vzhledem k náročné další přepravě přes Labe vyložen nebo naložen

PAŠERÁCI

Janovští nepatřili v minulosti k největším pašerákům v okolí, to patřilo Růžovským. Ale během napoleonských válek se tomuto řemeslu věnovali ve větší míře než obvykle. Spolu s ostatními muži z blízkých vesnic nelegálně obchodovali převážně s obilím, moukou a ovocem. Museli překonávat, císařskými celníky a vojskem, na oko střeženou vodní labskou hranici se Saskem. Císařská armáda přes Labe natáhla řetěz a uprostřed upevnila ponton, na kterém se v noci zapaloval oheň. Po přeplutí řeky museli vystoupat náročnou cestou, vedla prudkým stoupáním podél Klopotského potoka, říkalo se jí Rue Desirée. Pojmenovaná byla po Napoleonově snoubence Desirée Clary, pozdější švédské královně. Královnou se stala, když si za manžela vzala v r.1798 bývalého Napoleonova maršála Bernadotteho. Francouzského maršála si sami Švédové za jeho morální zásady a diplomatické schopnosti, i když protivníka, vybrali v r.1810 za svého krále. Místa, kde se obilí, mouka nebo ovoce předávalo, je možné nalézt i v současné době. Jsou tři a Sasové je jako vzpomínku na léta 1812 a 1813 stále udržují. Dle vzdálenosti se vyplácela i výše finanční odměny. Ve většině dopravené zboží skončilo ve vozech francouzské armády a odváželo se na Lilienstein nebo na Königstein, kde měl Napoleon velkou vojenskou základnu. Pašovalo se v každém století i v tom předposledním, kdy se běžně přes hranice převážela i osobní auta. Jednou to byl dokonce i kombajn, ale to bylo kousek dál, na hranicích blízko Varnsdorfu.

ROZHLEDNA

- ▶ uvedena do provozu 2013 prosinec
- ▶ investice firmy Vodafone.
- ▶ nachází se na Janovském vrchu 341 m.n.m.
- ▶ vyhlídková plošina rozhledny se nachází ve výšce 30 metrů a vede k ní 162 schodů.
- ▶ Celková výška rozhledny je 40 m
- ▶ součástí je i automat na vydávání turistických známek

FESTIVAL COUNTRY BEDNA OD WHISKY

- ▶ organizátor Bc. Richard Vech
- ▶ r.2017 28.října se koná již 15.ročník Festival country a trampské písně v hotelu U Zeleného stromu.
- ▶ za patnáct let prošlo festivaly na třicet kapel - např. Harcovníci, Náplava, Paleček Báry apod.

JANOVSKÝ TRHÁK

- ▶ zakladatel závodu František Zachula
- ▶ cyklistický závod pro širokou veřejnost, amatéry i profesionální závodníky viz.: www.janovsky-trhak.cz
- ▶ dětské kategorie
- ▶ délka: 2830m - start na třímostí ve Hřensku a cíl u penzionu Růženka v Janově
- ▶ převýšení: 207m
- ▶ nejlepší čas žen: r.2013 9:01,1min.
- ▶ nejlepší čas mužů: r.2011 7:29,4min.

PETANQUE

- ▶ pravidelné turnaje u penzionu Pastis
- ▶ francouzská společenská hra pro dvě 1–3 členná družstva, každý hráč má tři koule
- ▶ hráč se snaží umístit koule co nejbližší k cíli, který tvoří dřevěná kulička, tzv. prasátko o průměru 30mm
- ▶ koule pro pétanque jsou kovové (ocel, různé slitiny), duté o průměru 70–80 mm a váze 650–800 g
- ▶ rozměry hřiště by se měly pohybovat kolem 4 × 15 m

CYKLOTURISTIKA

CYKLOCROSSOVÉ OKRUHY

BĚŽKAŘSKÉ TERÉNY

1./ CESTA CLAR: JANOV - HÁJENKY - MEZNÁ

Cesty k soutěskám byly dvě. Novější je ta současná, vede údolím potoka a v jejím závěru je ukončena příkrými schody ve skalním útvaru s přímým vyústěním na most. Starší cesta je ta, která před skalním masivem odbočuje po vrstevnici vlevo, ve vzdálenosti asi 100 m od převisu vpravo narazíme na serpentinovou cestičku s kamennými opěrnými břehy a vyjdeme blíž k nástupu na lodičky v Tiché/Edmundově soutěsce. Z opačné strany, od řeky, je v kamenném tarasu vytvořen pozvolný nástup.

2./ CESTA EICHLER: JANOV - LABSKÁ STRÁŇ

Za Bušerandou přes brod Janovským potokem a následně přes brod Suchou Kamenicí k balvanu E.Eichler a dále po turistické značce na Labskou Stráň - více www.bauer917.mzf.cz kapitola Cesty Suché Kamenice

3./ CESTA SEBASTIAN: BUŠERANDA - SILNICE JANOV/HŘENSKO

Přes Bušerandu po vnější cestě až k bunkru č.5, následuje č.6 na křižovatku k č.7 na TZ-žlutá. Tam, kde TZ-žlutá pravouhle odbočuje dolů vlevo, my pokračujeme přímo k vyhlídce Sebastian a dále až k bunkru č.13 a následně č.14 k hlavní silnici. více www.bauer917.mzf.cz kapitola Cesty Českým Švýcarskem

4./ CESTA ELISALEX: JANOV - HŘENSKO

Ze středu obce okolo větrného mlýna po TZ žlutá přes vyhlídku Elisalex do Hřenska více www.bauer917.mzf.cz kapitola Cesty Českým Švýcarskem

5./ CESTA STRECKWEG: JANOV - HŘENSKO

Vede pod Tampeho vyhlídkou, vznikla v 16.stol. a spojovala Hřensko s Janovem. Sloužila k dopravě zboží do České Kamenice a byla využívána také k cestě obyvatelům Hřenska do kostela v Arnolticích. Vedle cesty je hřenský hřbitov s kaplí významné rodiny Clarů z r.1874. Cesta je lemována potokem, který pramení naproti prvním domům v obci

6./ CESTA ELBBLOSS: JANOV - HŘENSKO

Začíná blízko bunkru č.8, svažuje se směrem k Labi. V místě, kde skluz Elbbloss nám v jeho přímém směru postupovat neumožňuje, zahne vpravo a nad majestátným převisem Goldoni vstupujeme do skalního města ze skalních stěn, převisů a povalujících se velkých balvanů. Pokračujeme po skalním hřebenu po proudu řeky Labe. Jedná se o jednu z Půldenních cest, ještě dnes jí lze vysledovat dle zpevněné krajnice z pískovcových kvádrů. Cesta nás bezpečně dovede až k bývalé škole, kde sestoupíme po schodech až na hlavní silnici Děčín - Bad Schandau

7./ CESTA KRÜMERBAUDE: K PRAMENŮM SUCHÉ KAMENICE

Přes Krimerbaude podél Suché Kamenice až do Nového Světa. více www.bauer917.mzf.cz kapitola Cesty Suché Kamenice

8./ CESTA TRAVERZOVÁ: JANOV - SUCHÁ KAMENICE

Vede přes soutok Suché Kamenice s Janovským potokem, pak pokračuje podél pravého břehu už Janovského potoka a za iniciály ve skále EW 1862 (asi 150m) se protisměrně vrací, jako po proudu potoka, aby traverzovitě stoupala až na Bušerandu. Kde vyústí nedaleko bunkru č.5. více na www.bauer917.mzf.cz kapitola Cesty Suché Kamenice

9./ CESTA MOSTOVÁ: JANOV - RŮŽOVÁ

Za silničním mostem Janov - Arnoltice vstupem vlevo do Doliny pokračujeme po levém rameni Janovského. Cesta je tvořena řadou mostů a vede přes pole až k vrchu Petřín v Růžové. Kde můžeme nalézt i jeden ze smírčích křížů. více viz. www.bauer917.mzf.cz kapitola kamenné památky

10./ CESTA SKLUZOVÁ: JANOV - SUCHÁ KAMENICE

Prudká cesta vede příkrým svahem za jezem Suché Kamenice, kterým se dříve spouštěly vytěžené kmeny, vyústí u bunkru č.5. Nebo vám pod jejím vrcholem umožní navštívit řadu překrásných skalní převisů nad řekou. více na www.bauer917.mzf.cz kapitola Cesty Suché Kamenice

11./ CESTA VÁLEČNÁ:

Vede mezi bunkry - jedná se o cestu za Bušerandou, také TZ-žlutá, až ke křižovatce s Elbbloss. Následuje za pomalovaným bunkrem s č.7. Vede mezi bunkry č.8 k č.9, pak následuje k č.10, č.11, č.12 a č.201 po vrcholu. Bunkr č.201 je nad hlavní silnicí ze Hřenska do Janova a je z něj vidět bývalý hostinec sv. Hubert, první stavení při cestě ze Hřenska do Janova. Přes pole můžeme dojít polní cestou k větrnému mlýnu u rybníčku nebo do obce. více na www.bauer917.mzf.cz kapitola Opevnění O1

12./ CESTA JANOVSKÝM POTOKEM:

Zimní toulání po zamrzlém korytu i letní brodění začíná u silničního mostu a končí u soutoku se Suchou Kamenicí

13./ CESTA k JANOVSE VYHLÍDCE:

Po silničce k Vypit'áku/čerpací stanice SČVaK - za bytovkami až k vyhlídce, serpentinovou cestou lze sestoupit na silnici Janov - Hřensko, dnes TZ-zelená více na www.bauer917.mzf.cz

14./ CESTY POD ROZHLEDNOU:

Řada cest vede pod nejvyšším vrchem Janova směrem k řece Kamenici v úseku od Vypit'áku až k Meznímu můstku.

BAUER Karel
carlo@seznam.cz
www.bauer917.mzf.cz
2017